

Peygamberlere İman: Allah'ın Elçilerini Tasdik

26 Kasım 2013

Hadisler

Ebû Hüreyre anlatıyor: “Bir gün Resûlullah (sav) insanların arasında oturuyordu. Bir adam geldi ve “Ey Allah'ın Resûlü, iman nedir?” diye sordu. Resûlullah şöyle buyurdu: “Allah'a, meleklerine, kitabına, O'na kavuşmaya, peygamberlerine iman etmendir. (Aynı şekilde) öldükten sonra son dirilişe iman etmendir...” (Soran kişi yanından ayrıldıktan sonra) Resûlullah buyurdu ki, “Bu (gelen) Cibrîl'dir, insanlara dinlerini öğretmek için geldi.” (M97 Müslim, Îmân, 5; B50 Buhârî, Îmân, 37)

Rebâh b. Abdurrahman b. Huveytîb'dan, ninesinin şöyle dediği nakledilmiştir: “Resûlullah'ı (sav) şöyle buyururken işittim: ‘... Bana iman etmeyen kimse Allah'a da iman etmemiştir...’” (HM27687 İbn Hanbel, VI, 382)

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah'a (sav), “Hangi amel daha değerlidir?” diye soruldu. “Allah'a ve Resûlü'ne imandır.” buyurdu. (N4988 Nesâî, Îmân, 1)

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Ben dünyada ve âhirette Meryem oğlu İsa'ya insanların en yakın olanıyım. Peygamberler, ataları bir, anneleri ayrı kardeşirler. Dinleri ise tektir.” (B3443 Buhârî, Enbiyâ, 48)

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Hiçbir peygamber yoktur ki, insanların inanmaları için kendisine mucizeler verilmiş olmasın. Bana verilen ise Allah'ın vahyettiği vahiy (Kur'ân-ı Kerîm)dir. Bu sayede ben kıyamet günü ümmeti en çok olan peygamber olacağımı ümit ediyorum.” (B7274 Buhârî, İ'tisâm, 1)

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav), “Ne mutlu, beni görüp de iman edenlere!” sözünü bir kere söyledi. “Ne mutlu, beni görmeden iman edenlere!” ifadesini ise yedi defa tekrarladı. (HM12606 İbn Hanbel, III, 155)

Açıklama

Mekke'de boykotun sona ermesinin hemen ardından Allah'ın Elçisi (sav), ilk günden itibaren kendisine inanarak hep yanında olan biricik eşi Hz. Hatice'yi ve onu her türlü saldırıya karşı koruyup kollayan amcası Ebû Tâlib'i kaybetmişti. Mahzun bir şekilde, sığınılacak bir kapı bulurum ümidiyle annesinin amcaları yoluyla akrabası olan ve Mekke'ye iki günlük yürüme mesafesinde bulunan Tâif'deki Benû Abdiyalîl ailesine gitmişti. Ne var ki Tâifliler Hz. Peygamber'in davetini reddetmekle kalmamış¹, köleleri ve serserileri kışkırtarak üzerine salmışlardı.² İsrâ sûresinde anlatılan Resûlullah'ın bir gecede Mekke'den Kudüs'teki Beytül-

Makdis'e3 ve sahîh rivayetlerin bildirdiğine göre, oradan da göklere yükseltilip Allah'ın bazı nimetlerinin gösterilerek geri getirilmesi4 yani Mi'rac böyle bir dönemde gerçekleşti. Hz. Peygamber İsrâ ve Mi'rac'da başından geçenleri bildirince halk bu olayı konuşmaya başladı. Hatta dine yeni girmiş bazı kimselerden, bu hadiseyi kavrayamadıkları için dinden dönenler bile oldu. Müşrikler Allah'ın Elçisi'nin aleyhine iyi bir fırsat yakaladıklarını düşünerek soluğu Hz. Ebû Bekir'in (ra) yanında aldılar. Ona, "Arkadaşın bu gece Beytül-Makdis'e götürüldüğünü iddia ediyor, bakalım buna ne diyeceksin?" şeklinde istihza dolu soruyu yönelttiler. Muhtemelen bekledikleri, "Artık bu kadarı da fazla, insan aylarca süren bir yolculuğu bir gecede nasıl gerçekleştirir!" türünden bir cevaptı. Hz. Ebû Bekir, "O böyle mi söyledi?" diye sordu. "Evet" cevabını alınca şöyle dedi: "Böyle demişse, muhakkak doğru demıştır." İnkârcılar hiç beklemedikleri bu cevap karşısında şaşırıp kaldılar. "Demek sen, Muhammed'in bir gecede Beytül-Makdis'e gidip sabah olmadan döndüğünü tasdik ediyorsun öyle mi?!" dediler. Hz. Ebû Bekir onlara şöyle dedi: "Ben, Resûlullah'ın bunun daha da ötesinde verdiği haberleri; sabah akşam semadan getirdiği vahiy haberlerini tasdik ediyorum." Bu olaydan sonra Ebû Bekir, devamlı doğrulayan, sürekli tasdik eden anlamında "sıddîk" lakabıyla anılmaya başlandı.5 Çünkü o, kendisinin de ifade ettiği gibi Resûlullah'ın Allah'tan getirdiğini söylediği her şeyi tasdik ediyor ve bunlara iman ediyordu.

Yüce Allah mesajını iletme üzere kulları arasından seçtiği peygamberlerini elçilikle görevlendirmiş ve insanlardan bu elçilere iman etmelerini istemiştir. Dolayısıyla peygambere iman sadece onun peygamber oluşunu kabul ve tasdikten ibaret değil, Allah'tan getirdiği büyük küçük her şeyi kabul etmek ve bunlara iman etmektir. Hz. Peygamber'in, "(İman) Allah'a, meleklerine, kitabına, O'na kavuşmaya, peygamberlerine iman etmendir. (Aynı şekilde) öldükten sonra son dirilişe iman etmendir." şeklindeki iman tanımı içerisinde yer alan6 ve Kur'an'da da iman esaslarından biri olarak zikredilen peygamberlere iman7 aslında diğer iman esaslarının da temelini oluşturur. İnsan, aklıyla Yüce Yaratıcı'yı bilme ve O'na inanma yetisine sahip olmakla birlikte Allah'ın buyruklarını ancak göndermiş olduğu peygamberleri aracılığıyla öğrenebilmiştir. Allah Teâlâ hiçbir "ilâhî kitabı" yeryüzüne peygambersiz göndermemiştir. Oysa kendilerine kitap verilmeyen pek çok peygamber, yanlış inançlara yönelen halka doğru yolu göstermek üzere gönderilmiştir. Bir başka deyişle, kitap getirmeyen peygamber çoktur ama peygambersiz gönderilen kitabın örneği yoktur. Dolayısıyla Allah'ın Kitabı'na iman etmek için öncelikle bu kitabın kendisine gönderildiği peygambere iman etmek gerekir. Yine âhiret, melekler, kaza ve kader gibi diğer iman esasları hakkında bilgi veren de peygamberdir. Kur'an'da Allah, insanlara peygamber gönderme sebebini şöyle açıklar: "Andolsun biz, her ümmete, 'Allah'a kulluk edin, tâğûttan kaçının.' diye peygamber gönderdik."8 Bu anlamda peygamberlere iman, bütün yönleriyle vahye ve tevhide imanın temelini oluşturur ve bu, ilâhî dinlerin ayırt edici özelliğidir.

Peygamberler, Allah'ın insanlar arasından seçip görevlendirdiği elçileridir.9 Onların hepsi, kendilerinden sonra insanların Allah'a karşı bahaneleri kalmasın diye müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilmişlerdir.10 Kur'an'da, Allah'ın kullarına peygamber göndermesinin bir lütuf

oluşu şöyle ifade edilmiştir: “Andolsun, Allah, müminlere kendi içlerinden, onlara âyetlerini okuyan, onları arıtıp tertemiz yapan, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar daha önce apaçık bir sapıklık içinde idiler.”¹¹

Allah’ın mesajını iletmekle görevli olan bu elçiler, Allah’tan aldıkları mesajı aynen aktarmakla yükümlüdürler. Bu mesaja ekleme yahut çıkarma yapamazlar. Bununla ilgili olarak Kur’an’da şöyle buyrulur: “Eğer (peygamber) bize isnat ederek bazı sözler uydurmuş olsaydı mutlaka onu kudretimizle yakalardık. Sonra da onun şah damarını mutlaka keserdik.”¹²

Allah’a inandığını söylediği hâlde peygamberi kabul etmeyen kişi esasen Yüce Yaratıcı’nın, dünyaya ve beşer hayatına müdahalesini reddetmektedir. Dolayısıyla fizik ötesi âlemle ve Yaratıcı’yla bağlantıyı sağlayan peygamberi yok saymak, dinin kendisini bütünüyle hiçe saymaktır. Bu sebeple nübüvvet ve risâlete inanmadan Allah’ın varlığını kabul etmenin pratik bir anlamı yoktur. Dolayısıyla elçiye iman eden aynı zamanda elçiye gönderene yani Allah’a iman etmiş olmakta; elçiye inkâr eden, göndereni yani Allah’ı da inkâr etmiş olmaktadır. Resûlullah da bunu şöyle ifade etmiştir: “Bana iman etmeyen Allah’a da iman etmemiştir...”¹³

Aynı şekilde peygambere iman, ona tâbi olmayı ve getirdiği ilâhî buyruklarla amel etmeyi gerektirir. Allah Elçisi’nin (sav), “Hangi amel daha değerlidir?” şeklinde kendisine yöneltilen bir soruyu, “Allah’a ve Resûlü’ne imandır.” şeklinde yanıtlaması¹⁴ iman ile amel bütünlüğünü göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Çünkü Peygamber, müminlere Allah’ın âyetlerini okuyan, kitap ve hikmeti öğreten, onları inkârdan ve kötülüklerden temizleyendir.¹⁵ Dolayısıyla peygambere iman olmadan anılan hususların gerçekleşmesi mümkün değildir ve diğer iman esaslarıyla birlikte peygambere inanmak iyiliğin başlıca unsurlarındandır.¹⁶ Gerçek anlamda peygambere iman, onu ve öğretisini gerektiğinde hikmetle ve cesaretle savunmayı da içerir. Tıpkı Kur’ân-ı Kerîm’de anlatılan Firavun ailesinden imanını gizleyen mümin kişinin yaptığı gibi. Hz. Musa’yı dine davetten caydırmak ve insanları ondan uzaklaştırmak için aldığı bütün vahşice tedbirler boşa çıkınca Firavun, kesin bir çözüm olarak Hz. Musa’yı ortadan kaldırmaya karar vermişti. Firavun konuyu yanındakilere açtığında durumun ciddiyetini anlayan bu mümin, o zamana kadar sakladığı imanını açığa vurdu ve öldürülmeyi göze alarak çeşitli delillerle Hz. Musa’yı savundu.¹⁷

Peygamberler, vahiyle şereflendirilmiş ve diğer insanlarda bulunmayan birtakım üstün niteliklere sahip, seçkin kişilerdir. Onlar İslâm inancına göre Allah’ın elçileri ve kullarıdır. Allah’ın izni olmadan kendi adlarına fayda sağlama ve zararı giderme güçleri yoktur. Allah’ın bildirdikleri dışında gaybı da bilmezler.¹⁸ Dolayısıyla İslâm, peygambere ilâhlık atfetmeyi¹⁹ ve peygamberi Allah’ın oğlu olarak görmeyi şiddetle reddeder.²⁰

Peygamberlere iman, Allah Teâlâ’nın bütün elçilerine inanmakla gerçekleşir. Bundan dolayı son peygamber Hz. Muhammed’e inanıp öncekilerin bir kısmına veya hiçbirisine inanmamak ya da

evvelki peygamberlere iman edip son peygamberi reddetmek kabul edilemez. “Allah’ı ve peygamberlerini inkâr edenler ve Allah ile peygamberlerini birbirinden ayırıp, ‘Bir kısmına iman ederiz ama bir kısmına inanmayız.’ diyenler ve iman ile küfür arasında bir yol tutmak istenler yok mu! İşte gerçekten kâfirler bunlardır.”²¹ Allah Resûlü de bununla ilgili şöyle buyurmuştur: “Ben dünyada ve âhirette Meryem oğlu İsa’ya insanların en yakın olanıyım. Peygamberler ataları bir, anneleri ayrı kardeşirler. Dinleri ise tektir.”²² Aralarında çeşitli özelliklere sahip olma bakımından birbirlerine üstünlükleri olmakla birlikte²³ müminler için, onlara iman noktasında peygamberler ve onlara indirilen vahiyler arasında bir ayrım söz konusu değildir: “Biz, Allah’a, bize indirilene (Kur’an’a), İbrâhim, İsmâil, İshak, Yakub ve Yakuboğulları’na indirilene, Musa ve İsa’ya verilen (Tevrat ve İncil) ile bütün diğer peygamberlere Rablerinden verilene iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz ona teslim olmuş kimseleriz.”²⁴

Allah Teâlâ kendisine ve gönderdiği elçilerin her birine ayırım yapmaksızın iman edenlerin mükâfatını da mutlaka vereceğini vaad etmiştir.²⁵ Ayrıca peygamberleri müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak gönderdiğini söyleyen Rabbimiz, “Kim iman eder ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olacak değildir.” buyurmuştur.²⁶

Hz. Peygamber de Allah’a iman eden ve peygamberlerini tasdik edenleri âhirette peygamberlere ait yüksek köşklerle müjdelemiştir.²⁷ Allah Resûlü (sav), önce gönderilen peygamberlere tâbi olan Yahudi ve Hristiyanların kendisine de inanmaları hâlinde iki sevap alacaklarını müjdelemiştir.²⁸ Öte yandan kendisine inanmayan Ehl-i kitabın akıbetini şöyle açıklamıştır: “Muhammed’in canını elinde tutan Allah’a yemin ederim ki bu ümmetten bir Yahudi veya Hristiyan beni iştir, sonra da benim kendisiyle gönderildiğim (vahy) e iman etmeden ölürse mutlaka cehennemliklerden olur.”²⁹

İlâhî vahyin sesine kulaklarını tıkamayanlar, dini tebliğ etmeye başladığında peygambere ve onun getirdiklerine inanmakta hiçbir tereddüt göstermemişlerdir. Ancak insanların, peygamberlerin davet çağrılarına tepkileri çoğunlukla inkâr, alay ve zulüm etmek şeklinde gerçekleşmiştir.³⁰ Kendilerini gece gündüz imana davet eden Hz. Nuh’un kavminin bu davete tepkileri, parmaklarını kulaklarına tıkayıp kaçmak olmuştur.³¹ Yine Hz. İbrâhim’in, Hz. Lût’un, Hz. Şuayb’in, Hz. Musa’nın, Hz. Yunus’un, Hz. İsa’nın ve nihayet Hz. Muhammed’in toplumlarının tepkileri birbirlerinden çok da farklı olmamıştır.

Cenâb-ı Allah elçilerine bu zor anlarında, insanların kendilerine inanmaları maksadıyla peygamberliklerinin ispatı olan bazı mucizeler bahşetmiştir.³² Nuh tufanı,³³ Hz. İbrâhim’in Bâbil kralı Nemrud tarafından ateşe atılmasına rağmen ateşin Allah’ın himayesiyle onu yakmaması,³⁴ Hz. Musa’nın elindeki asânın yılanı dönüşmesi,³⁵ asâsını denize vurunca denizin yarılması ve açılan yoldan İsrâiloğulları’nın geçmesi,³⁶ Hz. Süleyman’ın kuş ve karınca gibi hayvanlarla konuşması³⁷ gibi Allah’ın peygamberlerine bahşettiği mucizelere inanıp iman edenler olduğu gibi inkârda ısrar edenler de olmuştur. Cenâb-ı Allah bütün bunlardan sonra inkâr edenleri helâk ederek cezalandırmış ve son peygamberi Hz. Muhammed’e bahşettiği

mucize olan Kur'an'da, "Şimdi yeryüzünde dolaşın da peygamberleri yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün."³⁸ buyurarak insanlığı bu kavimlerin durumlarından ibret almaya ve elçisine iman etmeye davet etmiştir.

Peygamberlerle birlikte yaşayıp onları gören, onlara inanan ve yolundan gidenlerin yanı sıra bir de peygambere yetişemeyen ama ona iman eden bağlıları vardır. Hz. Peygamber'in ashâbından sonra gelen bütün Müslüman kuşaklar böyledir. Nitekim sahâbeden biri bir gün, "Yâ Resûlallah! Bizden daha hayırlı biri var mıdır? Biz Müslüman olduk ve seninle birlikte cihad ettik." sorusuna şöyle karşılık vermişlerdi: "Evet, sizden sonra gelecek bir topluluk (sizden daha hayırlı olacaktır). Zira onlar beni görmedikleri hâlde, bana iman edecekler."³⁹ Konuyla ilgili başka bir rivayete göre ise Efendimiz (sav), "Ne mutlu, beni görüp de iman edenlere!" sözünü bir kere söylemiş, buna karşılık, "Ne mutlu, beni görmeden iman edenlere!" ifadesini tam yedi defa tekrarlamıştır.⁴⁰

Resûlullah (sav) aynı zamanda, "İnsanların en hayırlıları, benim çağımdakilerdir."⁴¹ buyurarak kendisine inanan sahâbe-i kirâmın genel anlamda faziletini ortaya koyduğuna göre, burada göreceli bir üstünlükten söz edilebilir. Zira kıyamete kadar gelecek her neslin, öncekilerde bulunmayan kendilerine özgü bazı üstünlüklerinin bulunması tabiidir. Cennetin yüksek makamlarını elde etmenin önemli bir şartı, bütün peygamberlere hakkıyla inanmaktır. Tabiatıyla Rab olarak Allah'ı, din olarak İslâm'ı, peygamber olarak da Muhammed'i (sav) kabul eden herkes cennette Rabbinin nimetleriyle rızıklanmaya hak kazanmıştır.⁴² Cenâb-ı Hak, cehennem ateşinin, kendisine ve peygamberine en kalbî, en içten bir tasdikle inananları yakmasını haram kılmıştır: "Gönülden tasdik ederek Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in O'nun Resûlü olduğuna şehâdet eden kimseyi Allah mutlak surette cehenneme haram kılar."⁴³

Kaynak notları

1 B3231 Buhârî, Bed'ü'l-Halk, 7.

2 HS2/267 İbn Hişâm, Sîret, II, 268.

3 İsrâ, 17/1.

4 M415 Müslim, İmân, 263.

5 NM4458 Hâkim, Müstedrek, v, 1683 (3/77).

6 M97 Müslim, İmân, 5; B50 Buhârî, İmân, 37.

7 Âl-i İmrân, 3/179; Nisâ, 4/136.

8 Nahl, 16/36.

9 Sâd, 38/46-47; Âl-i İmrân, 3/33.

- 10 Nisâ, 4/165.
- 11 Âl-i İmrân, 3/164.
- 12 Hâkka, 69/44-46.
- 13 HM27687 İbn Hanbel, VI, 382.
- 14 N4988 Nesâî, İmân, 1; HM7850 İbn Hanbel, II, 288.
- 15 Âl-i İmrân, 3/164.
- 16 Bakara, 2/177.
- 17 Mü'min, 40/26-46.
- 18 A'râf, 7/188.
- 19 Mâide, 5/72-73, 75.
- 20 Nisâ, 4/171; Tevbe, 9/30.
- 21 Nisâ, 4/150-151.
- 22 B3443 Buhârî, Enbiyâ, 48.
- 23 Bakara, 2/253.
- 24 Bakara, 2/136.
- 25 Nisâ, 4/152.
- 26 En'âm, 6/48.
- 27 B3256 Buhârî, Bed'ü'l- halk, 8.
- 28 B97 Buhârî, İlim, 31.
- 29 M386 Müslim, İmân, 240.
- 30 Yâsîn, 36/30.
- 31 Nûh, 71/5-7.
- 32 B7274 Buhârî, İ'tisâm, 1; B4981 Buhârî, Fedâilü'l- Kur'ân, 1; M385 Müslim, İmân, 239.
- 33 Hûd, 11/36-48; Mü'minûn, 23/26-30.
- 34 Enbiyâ, 21/68-69.
- 35 Tâ-Hâ, 20/17-21.

36 Şuarâ, 26/61-66.

37 Neml, 27/18-28.

38 Nahl, 16/36.

39 HM17101 İbn Hanbel, İv, 107; DM2772 Dârimî, Rikâk, 31.

40 HM12606 İbn Hanbel, III, 155.

41 M6472 Müslim, Fedâilü's- sahâbe, 212.

42 M4879 Müslim, İmâre, 116; D1529 Ebû Dâvûd, vitr, 26.

43 B128 Buhârî, İlim, 49.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, 1. Cilt, s. 563–572